

Posudek oponenta diplomové práce

Denisa Michalinová: Světlo jako médium. Umělé světlo v českém výtvarném umění od 90. let po současnost, Dějiny umění a vizuální studia

Oponent: Václav Hájek

Autorka se mimořádně zdařilým způsobem věnuje problematice, která doposud nebyla systematictěji sledována – tedy „abstraktním“ světelným artefaktům v tuzemském prostředí posledních cca třiceti let a tuto oblast zasazuje i do širších historických a geografických kontextů. Velice podnětné je autorčino vlastně fenomenologické zaměření na dané otázky – rozděluje své zkoumání světelných artefaktů nikoli chronologicky či personálně, ale mnohem smysluplněji podle vztahu světelných děl k prostoru, tělu, vnímání, hmotě, smyslu atd. K tomu využívá i inspirativní filosofickou literaturu (Merleau-Pontyho ad.) a zachází s ní se zjevným porozuměním a využívá její podněty pro vlastní interpretace velmi nosným způsobem.

Pro interpretaci pozoruhodného fenoménu světelných artefaktů zvolila určitý výsek autorů (klíčových a exemplárních tvůrců na tomto poli) a také se zaměřila pouze na určitým způsobem abstraktní, nenarativní díla. Autorka je si vědoma určitých potíží, které jsou spojeny právě s úsilím rozlišit „abstraktní“ tvorbu od jiných, snad tradičnějších přístupů. Těžko říci, jestli třeba Merleau-Pontym rozebíraný Cézanne je či není „narativní“ autor. Naproti tomu řada konceptuálních prací je svým způsobem narativní, vyprávěcí, příběh tu lze dobře sledovat a převyprávět (ale nejde o literární typ vyprávění).

Velice podnětné je autorčino strukturování práce podle vztahu světelného díla k ploše a prostoru a podle umístění těla pozorovatele uvnitř nebo vně díla. Tento autorčin interpretační výkon považuji za zcela zásadní a příkladný. Inspirovala se zde i úvahami Rosalindy Krauss o jiném formátu sochy, respektive o změněném přístupu vnímatele k čemusi jako je socha; pozorování zde vyžaduje psycho-fyzickou účast, což později podpořila i zjištění Hanse Beltinga ad.

Vzhledem k tomu, že práci považuji celkově za vynikající a nemám jí co vytknout (vyjma pár formálních drobností – třeba, že seznam literatury se zřejmě automaticky seřadil podle křestních jmen; anebo, že zřejmě automatické opravy píší „reflexy“ místo „reflexi“ – např.: „mezery v bádání spatřuji v reflexy díla“, s.16), doporučuji ji vřele k přijetí a navrhuji hodnocení známkou výborně (1).

6.6.2023